

**KLUB CHOVATELŮ SLEZSKÝCH
PLEMEN HOLUBŮ**

**ŠLECHTITELSKÝ PLÁN
NA OBDOBÍ 2014 - 2019**

15. 10. 2013

vypracoval: Pavel Wieder poradce chovu

Osnova:

1. Postavení slezského voláče a slezského barevnohlávka v ČR a Evropě
2. Plemenný standard slezského voláče
3. Šlechtělské cíle slezského voláče
4. Plemenný standard slezského barevnohlávka
5. Šlechtitelské cíle slezského barevnohlávka
6. Stanovení vzácných a málo chovaných barevných rázů
7. Evidence chovů a chovných jedinců
8. Spolupráce s posuzovatelským sborem a standardizační komisí
9. Výstavnictví a propagace

1. Postavení Slezského voláče a Slezského barevnohlávka v ČR a Evropě

Klub slezských plemen holubů sdružuje chovatele dvou národních plemen holubů a to slezských voláčů (dále SV) a slezských barevnohlávků (dále SB). Podle klubové evidence k 30. 10. 2013 je chováno 841 ks chovných SV a 571 ks SB. Postavení těchto dvou plemen v rámci Evropy a české republiky je ovšem rozdílné. O SV lze prohlásit, že se stalo evropským plemenem, kdy největší koncentrace jeho chovu je v Německu. Na německých speciálních výstavách je běžně k vidění okolo 700 holubů na rozdíl od nás, kde je předváděno na speciální výstavě okolo 130 holubů. Navíc v evropském seznamu plemen je Německu přiznáván statut země původu, ale i přesto se ČR řadí na druhém místě v počtu chovaných SV v Evropě. Chov SB je téměř lokálně rozšířen v ČR, jen několik chovů se vyskytuje na Slovensku. Jak je patrné z výše uvedeného, budou šlechtitelské záměry a postupy diametrálně odlišné.

2. Plemenný standard slezského voláče

Celkový dojem: Střední voláč s velmi dobrou volatostí hruškovitého tvaru, poněkud většího tělesného rámce se vztyčenou postavou a harmonickou silnější stavbou těla.

Plemenné znaky: Dále popsané exteriérové plemenné znaky, mimo barev a kreseb, jsou pro všechny uvedené skupiny barevných a kresebných rázů společné.

Etologické znaky: Vyniká vitalitou, temperamentem, plodností a péčí o mladé.

Postava: Elegantní, hrud' není příliš široká, hrudní kost delší. Zadní partie je kratší než přední, tvoří 2/5 celkové délky. Záda jsou dlouhá a lehce dutá. Ramínka jsou dobře zakulacená, nejsou široká a nevystupující.

Držení těla: Vzpřímené a k ocasu skloněné

Hlava: Mírně klenutá delším obloukem.

Oči: Duhovky žluté až oranžové; tmavé u bílých, lysých a mniších.

Obočnice: Jemné, nenápadné, zbarvené podle barvy okolního opeření.

Zobák: Střední, nepřilíš silný; leží na nafouklém voleti. Černí, modří, červeně pruhoví a červenopruzí bělouši mají zobák černý, stříbřítí tmavě rohový; žlutě plaví světle rohový; bílí, červení a žlutí recesivní, mniší, bělouši žlutopruzí a žlutí pruhoví mají zobák masově zbarvený; Lysí mají horní čelist masově zbarvenou, dolní čelist podle barvy opeření.

Ozobí: Hladké, mírně vyvinuté.

Krk: Pokud možno co nejdelší, čím delší, tím lépe. Vole je velké, hruškovité, v nasazení nad hrudí podvázané, fouklé a přitažené až pod zobák, v přední horní části rozšířené a mírně vyduté i v zadní části krku.

Křídla: Silná, přilehlá a dobře složená.

Ocas: Úzký, dobře složený a nesený v linii hřbetu. Nedotýká se země.

Nohy: Středně vysoké a neopeřené. Bérce jsou mírně viditelné. Barva drápků není podstatná.

Postoj: Uvolněný a nepříliš široký.

Struktura opeření: Dobře vyvinuté, hladké a přilehlé.

Barva, lesk a kresba: Žádány jsou barvy syté a čisté s odpovídajícím leskem (na barvu lesku není kladen velký důraz). Kresby jsou požadovány pravidelné.

Kresebné a barevné rázy:

Bílí. Plnobarevní: Černí, červení recesivní a žlutí recesivní, dále **bezpruzí, pruhoví a kapratí:** Modří a stříbřítí, červeně plaví a žlutě plaví.

Bělopruzí: Černí, modří, červení a žlutí recesivní.

Bělohrotí: Mají bílé ruční letky v počtu 6 - 9. Menší bílé opeření okolí kloaky se připouští. Vyskytují se ve všech uvedených rázech plnobarevných.

Tygři: Černí, modří, červení a žlutí recesivní. Mají na barevných plochách pravidelné bílé stříkání na hlavě, horní třetině volete, v horní třetině štítů křídel, v sedle a v zádech. Ostatní opeření je barevné. Připouští se výskyt ojedinělé bílé loketní letky.

Bělouši:

Modří pruhoví - jsou ovlivněni specifickým účinkem vybělujícího faktoru grizzle v heterozygotním založení, po celém těle stříbřitě šedí. Na bříše, dolní hrudi, křídelních štítech a hřbetě jsou poněkud světlejší. Peří na krku je zbarveno tak, že dolní části pírek jsou světle stříbřitě šedé, ve střední části tmavě modrošedé a v horní části stříbřitě šedé. Na střední a horní části je rozprostřen kovově zelený lesk. Toto zbarvení způsobuje při nafouklém voleti jeho pravidelné typické duhování. Přes křídla mají dva černé, úzké a dobře ohraničené pruhy. Černou barvu má i ocasní pruh. Ruční letky jsou černošedé. Hlava je zbarvena téměř shodně s barvou těla.

Červeně plaví pruhoví – jsou ovlivněni vybělujícím faktorem grizzle v heterozygotním založení. Na křídlech mají dva intenzivně červeně zbarvené a dobře ohraničené pruhy. Ruční letky a ocas jsou bílé, ve vnitřních praporech zachována barva. Peří na krku je zbarveno tak, že pířka jsou z dolní části asi do 3/5 smetanově bílá, pak následuje poněkud zesvětlená červená barva a konce per jsou lemovány bíle. Červeno-zelený lesk je rozprostřen na horních 2/5 pírek. Toto zbarvení je jen mírně viditelné u vyfouklého volete, avšak u nafouklého je zřetelné a vytváří typické duhování. Na ostatním opeření jsou téměř bílí se smetanovým nádechem, štíty jsou světlejší.

Žlutí plaví pruhoví - platí pro ně stejné požadavky jako u červených, ovšem při základní barvě žemlově žluté, lesk je růžový. **Červenopruzí** – účinek homozygotního faktoru grizzle vyběluje červeně plavé zbarvení do smetanově bílého ze zachovaných dvěma červenými pruhy a tmavým

zobákem. Nejsvětější jsou letky, ocas a spodní část těla. **Žlutopruzí** – platí pro ně stejné požadavky jako u červenopruhých, při žlutém zbarvení pruhů.

Lysí: Jsou celobarevní mimo hlavy, kde kresbu tvoří bílé zbarvení, jehož dolní hranice je ohraničena přímkou procházející koutky zobáku, pokračující středem oka a končící v záhlaví. Vyskytují se ve všech uvedených rázech plnobarevných.

Straky: Všechny části opeření jsou barevné, mimo štítů křídel a letek, které jsou bílé. Na hřbetě je barevné sedlo, které zasahuje do horní části štítů. Připouští se menší bílé opeření bérců a okolo kloaky. Vyskytují se jako černí, modří, červení a žlutí recesivní.

Mniší: Hlavu mají bílou až k přímce, která prochází několik mm pod okem a končí v záhlaví. Bílé jsou ruční letky v počtu 6-9. Připouští se menší bílé opeření okolo kloaky. Vyskytují se ve všech uvedených rázech jednobarevných.

Velké vady:

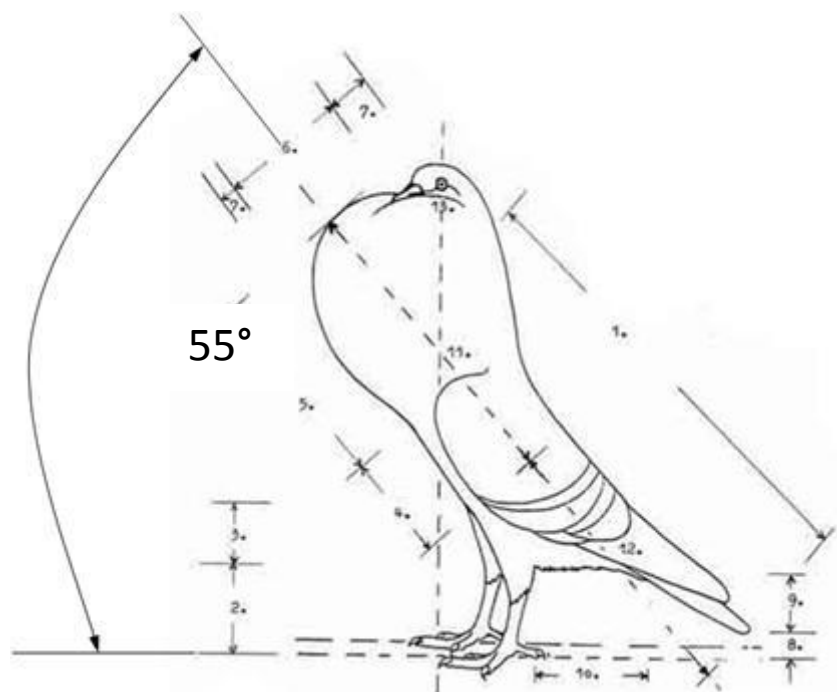
Malá, nemotorná nebo příliš dlouhá postava; nízké nebo příliš strmé držení těla; slabé, nesouměrné nebo příliš široce nasazené, svěšené či přefouklé vole; široký postoj; velmi znatelné bérce; opeřené běháky, krátké nohy, krátký krk, dlouhý a široký ocas; červené obočnice, nevýrazná a nečistá barva; nedotažené, nevýrazné a nečisté pruhy, náběh na třetí pruh; nedostatky ve vzorkování u kapratosti. **Bělouši: slitá**, slabá nebo nerovnoměrná kresba na krku; nečistá krycí barva; u modrých bílé břicho, bérce a záda. U červených modř na břichu nebo v podocasníku, světlý zobák a obočnice. U žlutých silně potemnělý zobák, celková zamodralost. **Straky:** Velké rozdíly od předepsané barvy zobáku; bílá skvrna na hlavě; Velmi znatelné bílé zbarvení hrdla, břicha, podocasníku a bérců; příliš široké sedlo; barevné ruční letky. **Lysí:** Světlý dolní zobák u černých a modrých; tmavá skvrna na horním zobáku; nízko nebo příliš vysoko zakončené bílé zbarvení hlavy; u bělopruhých nedotažené nebo silně narezlé pruhy. **Mniší:** Potemnělý zobák; nízko nebo příliš vysoko zakončené bílé zbarvení hlavy. U **mniších a bělohrotých:** méně než 6 bílých ručních letek, bílé břicho, bílý podocasník a bérce, bílá ocasní pera. U **tygrů** nepravidelná kresba.

Malé vady: Shora uvedené vady v malém nebo nepatrném rozsahu.

Posuzování: Tvar a držení těla, volatost, postoj, barva a kresba, zobák a barva očí (velikost postavy u strak a lysých bělopruhých se posuzuje mírněji).

Kroužek č. 8

Proporce slezského voláče a držení jeho těla

3. Slezský voláč – šlechtitelské cíle

Cílem chovu SV je dosažení líbivého středního voláče, kterého lze lehce připravit drezúrou na výstavy a zároveň udržet vitalitu, temperament, ale především schopnost rozmnožovat se a odchovávat potomstvo. Toho dosáhnout zlepšováním genotypových a fenotypových vlastností, dostatečnou selekcí na požadované znaky, prováděním rodokmenového líhnutí, spoluprací mezi chovateli v našem klubu a také s německými chovateli. S ohledem na omezený stav populace v ČR zaměřit se především na základní a původní kresby a barvy SV.

Šlechtění plemenného typu platného pro všechny kresby a barvy

Odstranění nejdůležitějších tělesných nedostatků:

- nesouměrná, válcovitá a málo podvázaná volatost
- krátký krk
- malá postava, vodorovné držení těla, krátký trup
- dlouhá křídla
- dlouhý, stříškovitý ocas

- krátké nebo příliš dlouhé nohy s viditelnými bércei
- odstranit z chovu jedince s více než 10 ručními letkami
- odstranit z chovu jedince s více než 12 ocasními péry

Bělouši: modří, červení, žlutí

- dosáhnout správné prokreslení volat, především u modrých
- odstranění zamodralosti u červených a žlutých
- dosažení čistoty štítů a hlavy u červených a žlutých
- odstranění znatelného mramorování u modrých

Porovnání správné kresby peří bělouše (vždy vlevo dva) s peřím plnobarevným

Lysí: černí, modří, červení, žlutí bezpruzí a bělopruzí

- zvýšení populace u bělopruhých
- u všech dosažení přesného zákresu hlavy a čistoty barvy
- u černých a modrých probarvení dolní čelisti zobáku
- dosažení úzkých pravidelných pruhů bez rzi u bělopruhých

Straky: černé, modré, červené, žluté

- zvýšení populace u modrých
- u všech dosažení čistoty barvy
- u všech dosažení předepsané kresby (hlavně hlavy, břicha a nohou)
- odstranění světlých zobáků u černých a modrých

4. Plemenný standard slezského brevnohlávka

Plemenné znaky: Holub silnější střední postavy, užitkového typu s typickou kresbou a punčoškami. Je ceněným užitkovým, okrasným a výstavním plemenem.

Etologické znaky: Vyniká samostatností života včetně polaření, je plodný a nenáročný. Jeho vynikající letové schopnosti a ostražitost ho často zachraňují při náhodných střetnutích s dravci a jinými nástrahami přírody.

Postava: Silnější, střední délky, s dobře osvalenou a dopředu klenutou širší hrudí. Záda jsou širší.

Držení těla: Mírně skloněné k ocasu.

Hlava: Je nesena s mírným sklonem dopředu, dobře klenutá s kulatým záhlavím tvoří nepřerušovaný oblouk, čelo vyšší a širší.

Oči: Normální velikosti, duhovky jsou oranžové až červené.

Obočnice: Jemné, úzké; u černých a modrých šedé až černošedé, u červených a žlutých narůžovělé až červené.

Zobák: Středně dlouhý, silněji nasazený, jen mírně skloněný; černý u černých a modrých, světlý až narůžovělý u červených a žlutých.

Ozobí: Jemné s bílým popraškem.

Krk: Mírně kratší až středně dlouhý, široce nasazený, mírně dopředu nesený; hrdlo jemně vykrojené.

Křídla: K tělu dobře přitažená, silná, přiměřeně dlouhá, dobře opeřená, lehce spočívají na ocasu a nekříží se.

Ocas: Úzce složený, přiměřené délky, nesený v linii hřbetu

Nohy: Kratší až středně dlouhé. Barva drápků není podstatná.

Pernaté ozdoby nohou: Punčošky tvoří krátké peří vyrůstající z běháků, tvoří kompaktní opeření sahající k prstům.

Postoj: Širší, nohy mírně podkleslé.

Struktura opeření: Krátké, husté a dobře přilehlé s jemnou strukturou.

Barva a kresba: Všechny barvy jsou čisté, rovnoměrně rozložené na hlavě a ocasu včetně podocasníku. Lesk je u černých na obojku modrozelený, v kostřeci nazelenalý, u modrých na obojku modrozelený. U červených recesivních na obojku červený, v kostřeci zelený, u žlutých recesivních na obojku zlatový až narůžovělý. Tělo a krk jsou bílé, barevná je hlava a obojek, ocas a podocasník. Obojek je střední délky, končí 3 – 4 cm pod zobákem a v záhlaví se v pravidelném oblouku zvedá při pohledu z boku asi o 1,5 cm výše. Barevný kostřec a podocasník jsou přesně oddělené od bílého zbarvení.

Barevné rázy: Černí, modří, červení recesivní a žlutí recesivní.

Výlukové vady: Chybějící opeření nohou.

Velké vady: Úzká a příliš slabá postava vodorovného držení; malý tělesný rámec; nízce klenutá hlava; ploché temeno; úzké čelo; dlouhý, široký a stříškovitý ocas; dlouhá a zkřížená křídla; dlouhé, neutažené a řídké opeření; opeřené prsty; nečistá barva; hrubé vady kresby; nesprávné barvy duhovek a obočnic.

Malé vady: Shora uvedené vady v malém nebo nepatrném rozsahu.

5. Slezský barevnohlávek – šlechtitelské cíle

Jelikož SB je převážně chován v ČR, tíha jeho rozvoje leží na chovatelích našeho klubu. Cílem je šlechtit holuba silnější střední postavy, užitkového typu s typickou kresbou a punčoškami, který je zároveň velmi plodný a nenáročný. Nutností je dále rozvíjet jeho etologické znaky, jakými jsou samostatnost života včetně polaření, vynikající letové schopnosti a ostražitost které ho často zachraňují při náhodných střetnutích s dravci a jinými nástrahami přírody. Je to téměř poslední plemeno, které lze chovat volně. Dále je třeba v chovu preferovat jedince s dokonalým hustým přilehlým opeřením, které mu zajišťuje vynikající letové vlastnosti a schopnost přežít v tvrdých horských podmínkách. Pro potřeby regenerace a získání nových linií se v minulosti osvědčilo a i v budoucnu použití tří plemen. Moravského pštrosa, benešovského holuba a poštovního holuba (vybělené bělouše). Použití těchto plemen používat uváženě podle předem zpracovaného přípravného plánu. V uplynulých pěti letech bylo prováděno vážení vystavených holubů na nejrůznějších výstavách. Po vyhodnocení navážených hodnot byla stanovena optimální váha SB v korelaci se správným plemenným typem. V příštím období je třeba vybírat do další plemenitby s váhou mezi 450 a 550 g. Udržení základních barev – černé, modré, červené, žluté a pokračovat ve šlechtění stříbrné.

Šlechtění plemenného typu platného pro všechny barvy

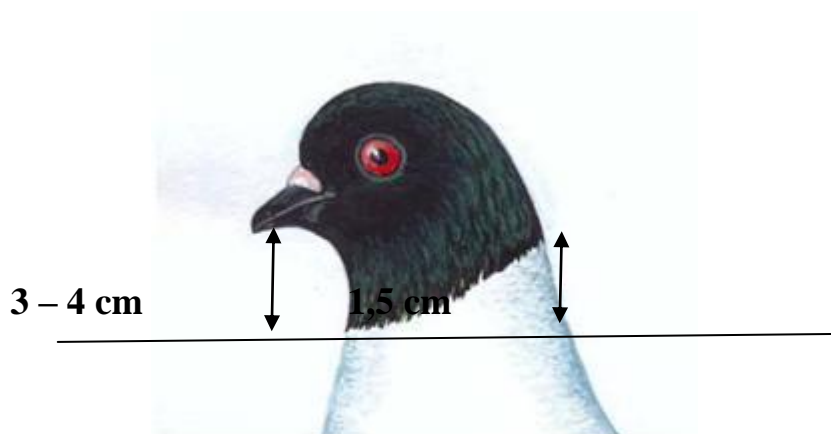
Odstranění nejdůležitějších tělesných nedostatků:

- úzké drobné postavy s váhou pod 400g
- slabě osvalené hrudní partie

- dlouhá křídla, která nekryjí záda
- široký stříškovitý ocas
- volné, řídké, třepenité opeření
- světlé obočnice u černých a modrých
- odstranit z chovu jedince s více než 10 ručními letkami
- odstranit z chovu jedince s více než 12 ocasními péry

Šlechtění barvy a kresby:

- zvýšení populace u modrých
- odstranění zamodralosti v ocasech u červených a žlutých
- odstranění zábělů v ocase u černých a modrých
- u všech barev odstranění zákresu v obojku tzv. copu

6. Stanovení vzácných a málo chovaných barevných rázů

Na návrh našeho klubu byly vyhlášeny ÚOK od roku 2013 tyto rázy:

Slezský voláč

všechny barvy lysých bělopruhých

všechny barvy strak

Slezský barevnohlávek

modrý

7. Evidence chovů a chovných jedinců

Náš klub každoročně provádí sčítání chovných jedinců chovaných našimi členy na základě jejich individuální evidence v chovu. Většina našich členů provádí rodokmenové líhnutí a cíleně provádí plemenitbu. V tomto nastoupené trendu je třeba pokračovat nadále s použitím maximální 12,5 % příbuzenské plemenitby. Tato činnost má obrovský význam z hlediska včasného zachycení snížení počtu dané populace z hlediska autoreprodukce a následného vypracování plánu její regenerace.

8. Spolupráce s posuzovatelským sborem a standardizační komisí ČSCH

Spolupráce z centrálními orgány svazu je nezbytná pro účinné prosazování šlechtitelských záměrů klubů. Náš klub vždy v minulost, naposledy v roce 2011 aktualizoval standardy obou plemen, které standardizační komise akceptovala a zařadila do oficiálních standardů národních plemen. Náš klub se aktivně podílí na proškolení posuzovatelů na jejich pravidelném každoročním školení, kde byly připraveny přednášky a k těmto účelům byli vždy dodáni holubi pro demonstraci. Na mezinárodním školení posuzovatelů v Hradci Králové byla připravena přednáška o SB, kde byly zdůrazněny především jeho jedinečné etologické vlastnosti se snahou o evropské rozšíření. Na základě této úspěšné přednášky byl SB přeřazen v evropském seznamu plemen ze skupiny barevných holubů do skupiny holubů tvaru (užitkových), což odpovídá dlouhodobému trendům jeho šlechtění. V aktivitách toho druhu chceme nadále pokračovat. V nastalém období chceme více využívat součinnosti člena standardizační komise genetiky RNDr. Tyllera, při dosažení našich šlechtitelských cílů.

9. Výstavnictví a propagace

Pořádání speciálních výstav je vyvrcholením každoročního chovatelského úsilí našich členů. Hlavní speciální výstava je každoročně pořádána na různých místech nejvíce však v Opavě, ale také jako součástí větších výstav například v Lysé nad Labem nebo Přerově. Druhou speciální výstavou je výstava výletků, která se koná vždy v Opavě. Na výstavách pořádaných v Opavě je posuzováno evropským způsobem a veřejně, kde posuzovatel nahlas obhájí své výroky. To má velký význam pro ujednání pohledu posuzovatele a chovatele. Samozřejmostí je vyhodnocování výsledků výstav a hlavně bilancování chovatelského roku ve vztahu ke kvalitě výletků. Z výsledků hodnocení jsou stanovovány krátkodobé cíle pro následný chovatelský rok. Chovatelům je doporučováno obsazování konkrétních výstav z titulu propagace plemen včetně zahraničních. V uplynulých sedmi letech byla započata spolupráce s německým klubem SV, která vyvrcholila účastí našich chovatelů s 50 jedinci na evropské výstavě SV v německém Hofheimu, kde bylo vystaveno celkem 1040 SV. Kvalita našich holubů byla dobrá, ovšem zaostali v klecové drezůře. Nejvýraznějších úspěchů dosáhli chovatelé SV strak a lysých včetně získání titulů Evropského šampiona a Mistra Evropy. V roce 2011 bylo vystaveno 41 ks. SV a 25 ks SB na polské národní výstavě v Kielcích. Zisk vítězů plemene jak pro SV i SB bylo jistě úspěchem. V roce 2012 by založen v polské Wroclavi klub chovatelů SV. V příštím období plánujeme nadále rozvíjet zahraniční spolupráci s oběma výše jmenovanými chovatelskými

kluby. Chovatelé se také účastní všeobecných evropských výstav. Na všeobecné výstavě v Lipsku v roce 2012 nám bylo umožněno ÚOK instalovat propagační voliéra SB. Vynikající kvalita SB v této voliére sklízela zasloužené uznání a přispěla k propagaci SB v zahraničí. Náš klub chce tyto výstavnícké ambice našich členů nadále podporovat částečným hrazením nákladů na tyto akce pomocí sponzoringu.

Propagační voliéra slezského barevnohlávka černého na evropské výstavě v Lipsku 2012

Nedílnou součástí propagační činnosti je provozování klubových internetových stránek pod názvem www.barevnohlavek.cz. Tyto stránky zajišťují solidní informovanost našich členů, ale také široké chovatelské veřejnost, včetně potenciálních zájemců o členství v našem klubu. I nadále hodláme tyto stránky provozovat a průběžně aktualizovat o dění v našem klubu a šlechtitelských záměrech našich chovatelů. Této aktivitě přikládáme zvláštní význam v dnešní době globalizace a digitálních technologií.